

méter széles, vastag üvegtábla mögött tárul elénk a kígyók világa. Ezek az üvegetreczek felülről kapják a világosságot és ez a világosság szolgál egyúttal a folyosóba is. A rekeszek alja apró kavics meg homok, itt-ott a szükséghez képest egy-egy víztartály, vagy mászófa van felállítva. A hátfalat és részben az oldal-falakat, meg a homokot pálmák, páfrányok, folyondárok és más szép délszaki növények borítják, természetű, megkapó színezetet adva az egésznek.

A zöld levelek és futók között csúsznak lassan ide-oda, vagy fekszenek mozdulatlanul a kígyók. Némelyek farkukkal a fákra csavarodva csendesen ringatják felső testüket, hegyes nyelvüket öltögetve, a többiek a fürdőkben, vagy a homokon összetekeredve hevernek mozdulatlanul és csak néha-néha öltögetnek. Szinte szemmeláthatólag meg vannak elégedve környezetükkel és a néző így eredeti, természetes életmódjukat jól tanulmányozhatja.

Bár az itt elhelyezett amphibiák legnagyobb része kígyó, van köztük néhány gyík- és teknős-faj is.

Igy mindjárt a bejáratnál balra, megfelelő környezetben az első üvegtábla mögött, négyféle állatot találunk: az ausztráliai Trachysaurus rugosust, a Migale Blondii-t Dél-Amerikából, egy egyiptomi gyíkfajt és a mi közönséges zöld gyíkjunkat (Lacerta viridis), mely fürgeségével itt is azonnal szembetűnik.

A többi rekeszekben ezen az oldalon csupán kígyók vannak.

A második üveglap mögött egy egész sereg apróbb kígyót találunk, melyek között azonnal felismerjük a közönséges vízikígyót, meg a dél-európai viperát. Mindenik talán 12—14 példányban van képviselve. A következő három üvegtábla mögött, melyek egy rekeszt képeznek, két hatalmas óriáskígyó (Python) vonja magára a néző figyelmét. Az egyik egy hátsó-indiai óriáskígyó, a másik egy tigriskígyó (Python tigris) Nyugat-Indiából. Mindkettő impozáns állat, de

különösen az utóbbi igen hosszú, lehet vagy $4\frac{1}{2}$ —5 méter. Ennek igen szépen tarkázott, sárgás bőre van. A következő rekeszben egy közép-amerikai gyémánt-csörgőkígyó (Crotalus adamantus) van, ezen túl pedig az Észak-Amerikából való mokasinkígyó (Trigonocephalus piscivorus) látható több példányban. A 8-adik rekeszben egy óriás-mérgekígyó (Blutschlange, Naja bungalus) köti le figyelmünket, mely nem sokkal kisebb, mint az előbb említett két óriáskígyó. Az utolsó üvegtábla mögött az egyiptomi szemüvegekígyó (Naja haje) van vagy nyolcz példányban képviselve.

A másik oldalon, a negyedik rekeszben (az első három jelenleg üres) néhány görög teknősbéka (Testudo graeca) látható. Részben fejüket, lábukat a teknő alá húzva, mozdulatlanul fekszenek, részben nagy lomhán mozognak tova a homokon. Érdekes, hogyan fordul meg ez az állat, ha valamiképp a hátára esik, vagy fektetik. Egy ízben, mikor odamentem, az egyiket a hátán fekvé találtam; valamelyik kis kőrakásról eshetett le. Jó ideig hasztalan eviczkélt fejével, lábával, nem bírt kényelmetlen helyzetén változtatni. Egyszerre azonban erősen meghajtva fejét, nagyot lendített magán és a szó szoros értelmében bukfenccet vetve, ismét talpra állt.

A következő üvegtábla mögött egy Pseudopus Pallasi van Dalmáciából, utána pedig egy indiai sikló (Coriphodon Blumenbachi) következik. A hetedik rekeszben egy dél-amerikai Teju (Tupinambis teguixin) látható; ez az állat külsőleg a szalamanderhez hasonlít, csak hogy valóságos óriás hozzá képest, mivel körülbelül fél méter hosszú. A mexikói méregteknősök (Holoderma horridum) következnek ezután több példányban. Az állat vagy 40—50 cm. hosszú és 30 cm. széles, színe világos téglavörös, apró fekete pettyekkel. A utolsó üveg mögött egy Braziliából való Teju (Tupinambis rufescens) van.

Az öreg Orémusz János.

Irta: Platz Bonifác dr.

— „A TERMÉSZET” eredeti tárczája. —

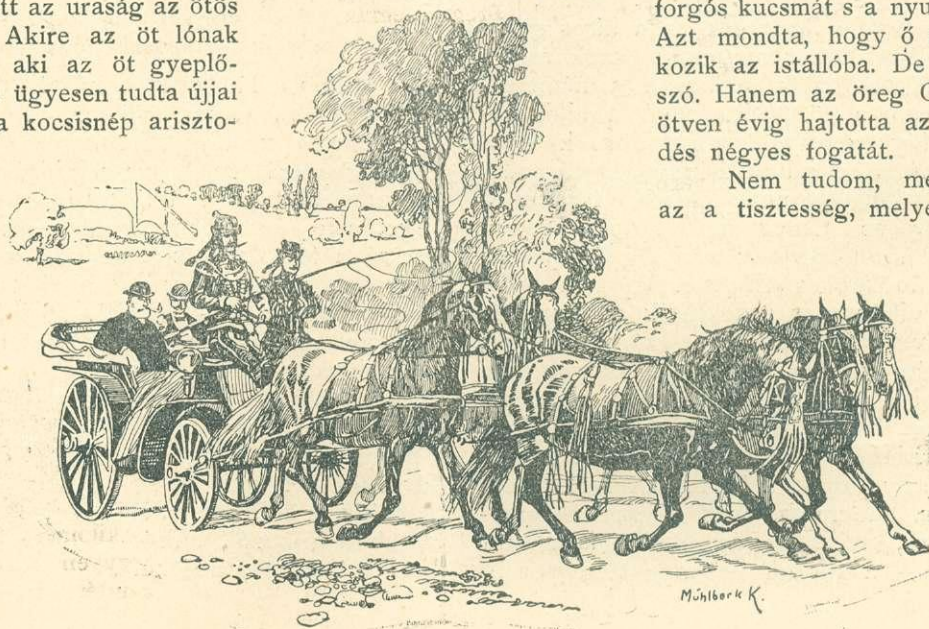
Ötven évvel ezelőtt az uraság az ötös fogatnál kezdődött. Akire az öt lónak gyepelőszarát bízta, aki az öt gyepelőszarát hajtás közben ügyesen tudta újjai közt váltogatni: az a kocsisnép arisztokratái közé tartozott. De senki a veszprémi Bakony közepén külön nem volt az öreg Orémusz Jánosnál. Furcsa név biz ez. Azonban familiája kétszáz év óta áll a zirczi apátság szolgálatában s nevét bizonyára onnan vette, hogy valamelyik gyerek őse nagyon szere-

tett paposat játszani és sokszor elénekelte a misebeli oremus-t. Bármint van, jó kocsisvér! Soha eddig másutt nem ült Orémusz, mint parádés bakon. Az egyik próbaképen a zirczi apátnak huszára lett. Azonban csak két hónapig hordozta az ezüstszinóros kék libériát, a kócsagforgós kucsmat s a nyusztprémes dolmányt. Azt mondta, hogy ő csak lovaihoz kívánczik az istállóba. De hát nem erről van szó. Hanem az öreg Orémusz Jánosról, aki ötven évig hajtotta az apátság egyik parádés négyes fogatát.

Nem tudom, megvan-e még valahol az a tisztesség, melyet úgy hívnak, hogy

»kocsisbíró.«

Mert az öreg Orémusz János az volt. Nem mintha biráskodott volna; hanem ez a tisztesség azt jelentette, hogy az ő vidékén ő volt az elismert legnagyobb kocsisauktoritás. Amivel az járt, hogy bár-

Ezzel szemlénket a »Schlangengang«-ban befejeztük és egyúttal annak végére is értünk

Két-három lépcsőn lemenve, egy több négyszög méter terjedelmű sziklabarlang vasrácsal elzárt szája előtt állunk, melynek feneke a földszinten van, falai pedig 8—10 méter magasak. A sötét, folyondárral befutott, mohával belepelt, hatalmas bazaltfalakat egy csomó lármás, rikácsoló kakadu (*Ptilinopus nasica* és *Leadbeateri*) népesíti be. Ezek a fehér madarak vagy a kiálló sziklákon tolaszkodnak, egymást úzik, hajtják, vagy erős csőrükkel belekapaszkodva a vasrácsba, azon másznak felfelé; — ilyenkor persze hallgatnak is. Egyszerre egy, szinte ide nem illő ismert hang üti meg füleinket: az egyik sziklatömbre egy jól megtermett szarka szállt, az csúfolódik a nézővel. Fönn a magasban, a kiálló ágakon néhány halászgém gubbaszt; ezek teszik teljessé a hangos társaságot. Innét jobbra fordulunk. Öt-hat lépcsőn ismét lefelé menve, egy tágas kerek barlangba jutunk, melynek közepét a nagy madárház foglalja el. Ezt a hátfallal egy szinten elég bő majomketrecz köti össze.

Itt van még csak nagy zaj, csipogás, rikácsolás, bűgás! A sok madár olyan koncertet csap, hogy szinte zúg bele a néző füle és mégis érdekelni fogja ez a mozgalmas állatélet, mely itt nyilvánul. A sok zavaros hang közül kedvesen válik ki a közvetlen közelből hallatszó gerlebűgás. Ezek itt vannak mind-

hová befordult, úri kastélyba vagy korcsmába, az ott levő kocsisnép azonnal szolgálatára állott; lovait kifogta, ledörzsölte s az istállóban ellátta. Ilyen tisztességben állott az öreg Orémusz János. De meg is érdemelte.

Sokszor hallottam már, hogy a ló, meg a kutya megérti gazdája beszédét. De sohasem hittem el. Ha az öreg Orémusz Jánosra gondolok, könnyebben elhiszem. Holmi legyező- és zsebkendő-nyelvről is hallottam már. Én csak annyit tudok, hogy az öreg Orémusz János megteremtette a gyeplőszár-nyelvet; és lovai azt megértették. Bármekkora hajtásban voltak lovai, ha városon, vagy falun mentek keresztül, mindig nagyon nyalkán jártak s mint mostani szokás, tánczoltak. Kértem az öregtől egyszer: hogyan van, hogy lovai mindig tánczolnak, ha az országútról házak közé kerülnek? Azt válaszolta: mert megértik a szót. Hiszen nem is szól hozzájuk? Nem ám! Hanem orgonálok! Hát ez mit jelent? Azt, ha hüvelyk-ujjammal nyomom meg a gyeplőt, tudják már, hogy vigyázni kell. Ha mutató újjammal nyomom meg, akkor nyalkán kell járni; ha középső újjammal, akkor tánczolni kell.

A bakon mindig mozdulatlan nyugalommal ült. Lovain, meg az országúton kívül semmit sem látott. De itt meglátott mindent. A legkisebb kavicsot, gödröt elkerülték lovai. Az ostor inkább csak czéger volt kocsiján. Kézbe csak akkor vette, ha büntetni kellett. Ami két eset-

járt a bejáratnál, legalább 15 példányban képviselve. Mellettük apró, igénytelen ruhájú kis madarak egész serege: a jávai rizsmadár, az ausztráliai *Nymphis*, az észak-amerikai *Emberiza ciris*. Továbbá néhány példányban a seregély nagyságú észak-amerikai *Cardinalis Virginianus* tűnik fel szép vörös tollzatával.

Az afrikai *Spermester cucullata* (Elstervögelchen) fekete-fehér tollmezétől élénken tűnik el a szarkának nagyságú, Ausztráliából való Rosetta sárga, zöld és vörös pagagály-toilettje. Továbbá a japáni *Trinquilla personata*, meg a délamerikai seregély (*Sturnus eristatellus*) és a mi közönséges szürke seregélyünk tanyáznak itt jó egyetértésben. Közönséges pintyőke is van itt. A *Corvus monedula*, melynek Észak-Ázsia és Európa a hazája, meg a *Machetes pugnax* (Kampfahn) szintén magára vonja a néző figyelmét. Végül pedig néhány fehér, rikácsoló kakadu itt sem hiányzik. Elfeleltem megemlíteni az afrikai szövmadarakat. Ezek a rekeszökben levő fákat egészen teleépítik szép, kőcből való fészkeikkel és valószínűleg jól szaporodnak is, mert legalább

30—40 darabot láttam együtt. Ezekon kívül még néhány kevésbé feltűnő madárfaj van itt képviselve.

A majomketreczben egy kinőtt csimpanz van, mely már magában is egyik nevezetessége az akváriumnak. Sokat eddig nem láthattam e derék állatból, mivel a hányszor csak ott voltam, mindannyiszor a ketrecz falára erősített deszkán, melyre létrán jutha-

ben következett be. Ha a ló megbotlott, vagy megijedt Érdekes volt látni azt a lovat, mely vétségbe esett. Úgy tetszik, tudta bűnét; mert azonnal abba a rövid szokásba, ugrálásba vágott át, mely az ijedt lónak szokása. Az öreg Orémusz János először megdorgálta szóval a vétkest s azután a legelső kapaszkodónál erőset vágott a ló oldalára. De azért a rendes tempóból egynek sem volt szabad kizökkennie.

A lovakkal különben határtalan szelídséggel, gyengédséggel bánt. Dédelgette őket, kedveskedett nekik, beszélgetett velük, mintha minden szavát megértették. Az öreg egyébként azt állította, hogy lovai megértik. Annyi bizonyos, hogyha lépését hallották, már valamennyi röhögött az istállóban. Legkedvesebb lova volt a Lotri; egy gyönyörű herélt szürke, a czinderi fajtából; 17 markos, nagy elejű, gyors lábú és fáradhatatlan. Ezt az ostorhegyest becézgette, mint a kis gyermeket. Ez értette meg legjobban a szavát. Csak egyben nem engedelmeskedett neki. Lehetetlen volt a kovácsnál megpakolni; ellenben az istállóajtóban olyan szelíd volt, mint a kezes bárány.

Az öreg Orémusz János nevezetes volt nagy hajtásairól. Egyre különösen emlékszem. Ma elvitt egy urat Zirczről Lepsénybe; ez ötven kilométer; ugyanaz nap fölment Balaton-Füredre; ez negyven kilométer; másnap elhajtott Badacsonyba, ami szintén 40—45 kilométer. Harmadnap engem visszavitt Zirczre, ami 80 kilométer.

A SZABADBAN ...

A szabadban óh mi szép az élet,
Hol az ember búja, gondja széled.
Ott, hol öröm, boldogság tanyázik,
Ott szeretnék lenni mindhalálig.

Árnyas erdők lombja suttogása,
Vadgálamb és gerlicze bűgása
A lelket fel, fel a magas éjig
És az égbe, Istenhez vezérlék.

A mezőnek sokszínű virága,
Ezer fának kivirított ága,
A természet csodás működése
Égi kéjt önt az ember keblébe.

Lombok közül megszólal az ének:
Varázshangja a fülemillének,
Melyen rezdül szívem minden húrja,
Öröm érje, avagy bánat dűlja ...

Ide járok én ki tihozzatok
Vig madárkák, virító virágok.
Itt köztetek legalább a bánat
Felhőjére egy kis derű támad ...

Lengyel László.

tott fel, összekuporodva, a falnak fordulva aludt. Azt hiszem, hogy a gondos ápolás daczára sem felel meg neki egészen új hazája és — mint a legtöbb Európába hozott csimpanz — rövid idő múlva el fog pusztulni.

A barlang többi három oldalán a sziklában kisebb, vízzel telt üregek vannak. Az első a »Krokodil-barlang«. Ebben hat darab másfél—két méteres krokodil úszkál, vagy hever a vízből kiálló köveken. Úgy vettem észre, hogy itt a fogságban is jó étvágygal rendelkeznek, mert az odadobott zsemlye-darabokat nagy mohósággal falták fel. A másik üreg a »teknősbéka-barlang«, melyben hét afrikai mocsári teknős (*Sternotaurus sinuatus*), egy kígyónyakú teknős (*Platemys geoffroyana*) Dél-Amerikából, meg egy csomó apró északamerikai és indiai teknős van. A harmadik üregben egy kínai krokodil (*Crocodylus sinensis*), meg egy északamerikai keselyű-teknős látható. A teknősbéka-barlang és ez utóbbi között a falban, egy méternyi magasságban két hosszúkas üreg van, melyben két madagaszkári makifaj (*Lemur brunneus* és *mongoz*) látható több példányban.

Előttünk egy sötét, alacsony sziklafolyosó; — abba megyünk bele.

A szakgatott sziklafal midkét oldalában, egyenlő távolságokban kisebb üregek vannak, melyeket kívülről vastag üveglap zár el. Az így keletkezett medencék vízzel — hol édes, hol sós, vagyis tengervízzel vannak tele és ezek az édesvizek, meg a tengeri állat- és növényvilágát mutatják be. A medencék felülről kapnak erős világosságot és ez a sötét sziklafalaktól elütő, élesen megvilágított víz a benne úszkáló halakkal, buja vízinövényzettel olyan benyomást tesz a nézőre, mintha nem is igazában látná, hanem csak a panoptikum üveglencséin keresztül nézne egy gyönyörűen színezett, megelevenedő kis képet, sokszor nagyítva, mely a folyók és a tengerfenék misztikus állat- és növényvilágát mutatja. Oly sok fajta hal, tengeri

állat, stb. van itt összegyűjtve, hogy valamennyit nem tudom felsorolni és csak a legszembeütőbbek megnevezésére szorítkozom.

Az első medencében, tavorózsá-levelek és iszalag között nagyjából békák tanyáznak, a következőben azonban egy egész sereg, kb. 30—40 cm. hosszú, észak-amerikai mocsár-hal (*Amia calva*) úszkál. Ezen túl korallok és egy sereg tengeri állat, mint tengeri csikóhal (*Hyppocampus brevirostris*), tengeri sünn (*Echinus saxatilis*), tengeri uborka (*Holothuria Poli*), tengeri csillag (*Asteracanthion rubens*) és még egy csomó más tengeri lény látható. A medence itt a tenger fenekét helyettesíti. Különbőféle algákkal, moszatokkal és más színes, sárgás, vörös tengerfenéki növényekkel van borítva, melyeknek egy része felnyúlik a víz színéig. A fenék kövei közül itt is, ott is légbuborékok szállnak fel, hol gyorsabban, hol lassabban, folytonos szelid hullámszásban tartva a vizet. A tengeri állatok a fenékhez, vagy a növények száraihoz tapadva úgy tűnnek fel, mint csodás alakú, nyíló virágok; a tengeri csikóhal lassan ereszkedik egyik növényről a másikra, a halak pedig ide-oda surranak nyilgyorsasággal. Ha kissé félrefordul egyik-másik, rávetődik fényes, pikkelyes oldalára a világosság és akkor az vakítóan csillog, mint az ezüst. Én pedig oly sokáig el tudom nézni őket, annélkül, hogy a vízi élet rám nézve érdekéből csak valamit is veszítene.

De menjünk tovább. A következő, nagyobb medencében két óriási szalamander (*Sieboldia maxima*) köti le figyelmünket. Hazájuk Japán és hosszuk csaknem egy méter. Egy másik medencében czápatojásokat látunk, a következőben meg apró czápák úszkálnak, melyek még csak nemrég keltek ki. Tovább több érdekes külsejű, kisebb hal látható. A *Mugil capilo*, *Scorpaena porcus*, a karalhal és az északi-tengerből való *Gobius niger*.

A folyosó végén vagyunk és innét egy kölép-

S mikor beértünk Zirczre, lovai úgy tánczoltak, mintha most indultak volna útnak; s mikor az apátság előtt megálltunk, visszaneztek, mintha azt mondták volna: hát nincsen több?!

Az öreg Orémusz János kezében a ló soha el nem fáradt. Járása mindig egyenletes és öntudatos volt. Miként a kocsi, úgy a ló sem figyelt egyébre, mint dolgára. A gyepelő kezében mindig biztosan állott; éjjel-nappal, jó vagy rossz időben nyugodtan ülhetett, alhatott az, akit vitt. E megbízhatóságában támogatta a kocsisnak legszükségesebb, de legritkább erénye, a töltetlen józanság. Megívott, ha kinálták, egy-két pohár bort; többet soha. S a fő, hogy soha sem kért semmit: büszkeségében szemérmes volt ez a középtermetű, jóarcú öreg, kinek jószágos magyar arczához a kiborotvált Kossuth-szakál nagyon jól illett. Azután lovai úgy jártak, a hogyan a kocsiban ülő úr parancsolta. Perczre lehetett indulni s perczre érkezni. Ha a lovak erejét fölülmulta a kíváncsalom, tiszteletteljesen megmondotta. A mi azonban nagyon ritkán történt. A legszebb hajtások egyike, melyekre emlékszem, az volt, mikor 60 percz alatt vitt Zirczről Hajmáskérre, a mi huszonkét kilométernyi út. És lovai ilyenkor meg sem habosodtak. Ebben állott az ő hajtó művésze. Nagyon régen volt, harmincz évvel ezelőtt, vendégeket hozott Balaton-Füredről Zirczre. Kettő közülök most is él: Klinger István dr. egyetemi tanár és Sajóssy

Alajos, egrí főgimnáziumi nyugalmazott rajztanár. Veszprémen át vezet az út s itt épen hetivásár volt. A füredi út a szűk megyeház-utcán visz keresztül, mely tele volt száz vásáros, gabonás szekérrel. Városban nagy trappban kell hajtani és nyalkán. Ez a regula. A vendégek ijedeztek a kocsi-tömkelegben; de Orémusz János lovai mint a főcskemadár, úgy surrantak a kocsi-táboron keresztül. Főlöslleges volt az ijedelem; nem esett kár semmiben. A hetvenes évek elején még nem volt készen a magyar nyugati vasút. Kocsin jártak Veszprémből Székesfejérvárra. Történt, hogy József főherceg az előbbi városban katona-szemlén volt s azután Fejérvárra akart menni. De egész Veszprémben nem volt kapható négyes fogat. A főispán, Fiáth Ferencz báró, Zirczről rekvirált egyet. Hát ki egyéb menjen, mint az öreg Orémusz János? Meghivatja a jószág-kormányzó s így szól hozzá: János, holnap nagy dolog lesz. József főherceget kell vinned Veszprémből Fejérvárra. Ma este beballagsz s a püspökvárban megkérdezed, hogy reggel mikor állj elő. Becsületet valljak veled. — Igenis csókolom a kezét. Csak azt tessék megengedni, hogy addig menjek a zabbá, a meddig akarok. — Ezt az engedelmet megkapta. Ez esetet ő maga így mondta el nekem:

»Megyek át a majorba; már a kapuban hallottam a szürkék röhögését. Mondtam nekik: Nő szürkék, majd holnap mulassatok! Megfürösztöttem őket; eléjük adtam

csőn lemenve, a földszintre jutunk, hol elsőbben is, mindjárt a bejárat mellett, egy hódtanya ötlik szemünkbe, melynek egyetlen lakója egy németországi példány. Rendesen odujában tartózkodik és eddig csak egyszer volt alkalmam kint látni.

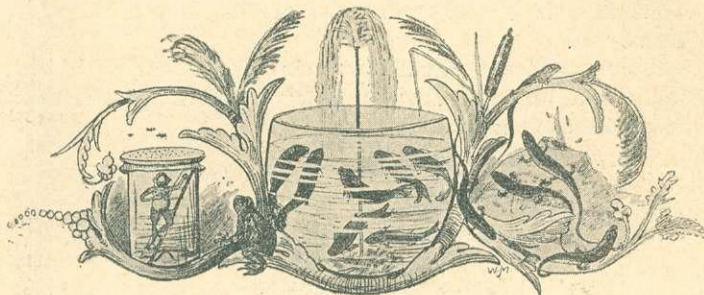
Az emeleti sziklafolyosónak itt hasonló folyosó felel meg, melynek falában hasonló formájú és berendezésű medenczék vannak, mint felül, de ezekben csak tengeri halak és állatok vannak. Itt láthatók a lapos halak (*Platessa flesus* és *vulgaris*), *Zoarces*, *Cydopterus lumpus*, *Solea vulgaris*, a Tanger és sok szép Sparus.

Az emeleti nagy barlangnak megfelelőleg itt is van egy kerek barlang, melynek egy részét a csinos ékezőhelyiség foglalja el, többi részében pedig, a sziklába vájt medenczékben, ugyancsak a tengerfenék élete tárul a néző elé. Több medenczében igen szép, élénk színű korall- és polypcsoportok láthatók, egy másikban nagy tengeri homárok másznak lassan a fenéken. Azonkívül több középtengeri halfaj, mint a *Coruma nigra*, a *Spharus dentis*, *Labrax lupus*, a *Scyllium catulus* és *canicula*, mely utóbbi az angolnához hasonló, érdemel még figyelmet. Említésre méltó az ugyancsak itt lévő geológiai barlang is, mely egy vízeséses kis sziklacsoportozat. A barlang a földkihülési proccessusa közben egymásra rakódott kőzetretegeket és így az egyes geológiai korszakokat tünteti fel érdekes eredetiségben.

Innét néhány lépcsőn felmenve, a már legelőször említett nagy sziklabarlang szájához jutunk, melynek alját egy terjedelmes vízmedence képezi. Ebben egy szép, másfélméteres foka (*Halichaerus grypus*) úszik, a fehér kakaduk egy része pedig éktelenül rikácsolva kering és röpdös felette.

Végül az előttünk levő sziklafolyosó, mely az emeleti »Schlangengang«-nak felel meg, kivezet az akváriumból, melyet minden látogató érdekes és

tanulságos ismeretek és megfigyelésekkel hagyhat el, ha szereti és képes a természet és állat-élet titkait megfigyelni. És főleg a tengerfenék kevéssé ismert, csodás világa az, melyet — bárha csak parányi terjedelemben és tökéletlenül — de mégis érdekes és tanulságos módon mutat be a berlini akvárium.

Egy nagy vadászköltőnk.

(Szemere Miklós.)

Minden igazi vadász poéta-lélek, kiből a szabad természet ölen barangoltában egymást váltják a hangulatok; de kevesen vannak a választottak, kiknek lelke húrjain megerősödnek, kifermálódnak, költeményekké alakulnak e hangulatok s a szavak szárnyán elindulván, meghihetik a rokon lelkeket.

Költészetünk alkotásai között ha nem is hiányzanak teljesen, de mindenesetre ritkábbak a vadász-szenvedély ihletésére termettek. Van azonban egy költőnk, kinek egyénisége annyi szeretetreméltó vonását tükröztető költeményeit, formái csiszolatlansága miatt, alig-alig élvezik, de a kinek kötetét ne hagyja olvasatlanul senki, a ki szereti a természetet és különösen az, a ki Dianának imádója.

dupla porció zabot. Megették; de már alig fértek a bőrükbe. Nagyon a lábukba szállt a zab; pedig a négy szürke együttvéve kített nyolczvan esztendőt. Lassan bekocogtam Veszprémbe s ott reggel nyolcz órára rendeltek a püspökvár elé. Jól elláttam a szürkéket; de zab már nem fért beléjük; csak kapkodtak benne. Nyolcz óra felé előálltam; pont nyolczkor két katonatiszt ült a kocsiba. Magyarul beszélgettek. Azt mondták, az egyik Józset főherceg volt. Ez azt parancsolta, hogy jól hajtsak. Gondoltam magamban, a szürkék is ezt várják. Leereszkedünk a püspökvárból, azután fölkapaszkodunk az országútra; hát látom, hogy négy lovas megye-huszar jár mellettünk. Kieresztem a sudarat, megérintem a Lotri nyakát, s azt mondom: menjünk! Nem jártunk eléggé. Kieresztem a sudarat még egyszer s a fülén intem meg. Megrázza a fejét; nem tetszik neki! De azután a négy szürke nekifekszik, mint az agár. A megye-huszárok egyenkint maradoztak el. Csak ezt akartam! Most már mehetünk nyugodtan! Pont tizenegykor a megyeház bolthajtása alá álltam be. Azt mondta a főherceg: »Kocsis, jól hajtottál!« — A távolság 52—54 kilométer.

A milyen tisztességtudó volt az öreg Orémusz János, ép oly büszke volt kocsis nevére. Késő ősszel szortírozzák véglegesen eladásra az apátság előszállási ménésében az öt esztendő, de már egészen betanított csikókat. A fő-jószágkormányzó, saját kocsisa beteg

lévén, az öreg Orémusz Jánossal ment le az osztályozáshoz Előszállásra. Páronkét vezették elő s fogták be az új csikókat a lovászok. Legutoljára két gyönyörű mokány, rövid, zömök testű, 16 markos, nagyon sötét pej maradt. A főkormányzó azt rendelte, hogy ezt a kettőt az öreg Orémusz János hajtsa. A ménés-mester, a ki vagy húszonöt évvel volt fiatalabb Orémusznál, ezt pár szóval oktatja, hogy miképen bánják ezzel a két csikóval. Orémusz János végigméri tetőtől talpig a ménés-mestert s ezt mondja: az úr még a világon se volt, mikor én már az öreg Zámory Kálmánnak ötös kocsisa voltam! Fölkölt s hajtott, mintha örökké a kezén járt volna a két szilaj pej! Megjegyzem, hogy az öreg Zámory Kálmán a múlt század első felében Veszprém megyének egyik leggazdagabb nagybirtokosa s az ország egyik legnagyobb lócsiszára volt.

Végül azután a hetvenes évek deraka táján az öreg Orémusz János lekerült a bakról. Ötven évig hajtott négyes fogatot; a keményszájú, nagyvérű lovak agyonhúzták őt. Penzióba került; az apátság kiutalta neki minden illetményét. Így éldegélt még vagy három-négy évig. De köny szaladt a szemébe, mikor jó lovait más kézben látta. Mikor azután meghalt, ezt a jó és hűséges öreg cselédet azzal tisztelték meg a zirczi konvent tagjai, hogy a perjellel élükön tizenhatan, elmentek ennek a legendás öreg kocsisnak temetésére.

